

Hétjői Napló

Előfizetési díj: Egész évre 100.—, negyed évre 40.—, 1 óra 15.— korona POLITIKAI HETILAP. MEGJELNIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL. Szerkesztőség: VIII. RÜKK SZILARD-UTCA 2. Kiadóhivatal: VI. NAGYMEZŐ-UTCA 3. SZÁM.

„Legyen vége a demagóg politikának“

A Nemzeti Polgári Párt zászlóbontása Lukács László és Vadász Lipót a liberalizmusért

— A Hétjői Napló tudósítójától —

A Nemzeti Polgári Párt vasárnap délelőtti bontotta ki lobogóját egy naggyűlés keretében, melyen a főváros polgársága impozáns tömegben vett részt.

A gyűlésen Székely Ferenc elnök. Rövid bevezető szavai után, amelyekben a polgárság szervezkedésének szükségességére mutatott rá, átadta a szót Heinrich Ferencnek a Nemzeti Polgári Párt elnökének.

— Az elmúlt rettenetes évek szomorú tanulságai késztettek bennünket arra, — mondotta Heinrich — hogy kilépjünk passzivitásunkból és megalakítsuk a Nemzeti Polgári Pártot, azt tűzvényt ki feladatunkul, hogy végre határt szabjunk ennek a jelszavak, féktelen, az országgyűlés demagóg politikának, amelynek hátrálat valamenynyen érezzük, elsősorban maga az ország.

Nekünk most már bekesség, nyugalom, jogrend, jogvédelem és mindenek előtt jogegyenlőség kell.

(Felkiáltások: Nem pedig ólmosság!) Olyan kormányzati politika kell nekünk, amely nem zárja be a kultúra kapuját senki előtt, olyan kormányrendszer, amely nem ólmozdítja büntet, hanem ahol minden magyar, állampolgár egyforma, ahol mindenkire azonos kötelességek várnak, de ahol mindenkinek egyforma jogok illetnek meg. Olyan rendszer kell, amely gróf Tisza István nemcsak szabadságvívőként áthatva valamennyiünket egy jobb jövő felé vezet. Gróf Bethlen István mituszterének miskolci beszédében megnyugvástunkra olyan kijelentéseket, olyan ígéreket tett, amelyekben nincs okunk kétkedni. Csak azt kívánjuk a miniszterelnöknek, hogy legyen elég ereje ahhoz, hogy szándékait megvalósítsa. Mi becstelenséggel bíróval erőszakkal akarjuk át, hogy ezt a programját keresztül vihesse, de ellenérőit fogjuk, hogy

e programjától egy vonalnyi el ne térjen, mert abban a pillanatban kénytelennek volnánk tőle elfordulni.

Lukács László volt miniszterelnök emelkedett ezután színiára.

— Mi — mondotta Lukács — sohasem helyeseltük, hogy felekezeti jelszavak alatt törvények polgári alakulása, porboroszlójuk azt, hogy vallási és fekezeti jelszavak a politikába bevonassanak.

Kell egy párt, mely anélkül, hogy maga a hatalom után vágyódnék, ellenőrizze a kormány minden működését. Ellenőrizze azonban objektív alapon és nem a mindenáron való kormánybuktatás jelszavával.

Készek vagyunk azonban mi is a kormánnyal szembe szállni,

ha működése az ország érdekeinek nem felel meg. Be kell jutniuk a nemzetgyűlésbe olyanoknak, akiknek elméleti és gyakorlati tudásuk garancia arra, hogy gazdasági politikánk helyes irányba vezetetik.

Nem az a kérdés, mit tegyen Magyarország, a magyar kormány vagy törvényhozás, hogy a krízis mielőbb elmúljon felőlünk, mert nem tehet semmit. A probléma számunkra csak az, hogy miképpen bírjuk ki ezt az állapotot összehasadás nélkül, míg az általános javulás, az általános orvoslás ideje elkövetkezik. A jelszó szerintem csak ez lehet;

többet dolgozni és kevesebbet kütekezni.

Elkerülhetőenül szükséges a személy- és vagyonbiztonságnak a legteljesebb mértékben való biztosítása az egész vonalon,

szükséges, hogy a feltörékvő tehetőségeket és erőket ne nyomjuk el, ne akadályozzuk meg mesterségesen és ennek következtében a

numerus clausus-féle intézményeket el kell törölni.

Továbbá olyan atmoszférát kell teremteni, amely közeli szomszédainkkal a békés és barátságos viszony kifejlődését lehetővé teszi, hogy belkapcsolódhassunk a nemzetközi forgalomba.

Hosszu és tövisek ut van még előttünk, önbizalmunkat azonban nem szabad elvesztenünk, mert bármilyen harcra is hangzunk is a nyugati diplomácia és kormányfőirőlki nyilatkozatai,

az ősebb szem már látja a derengés első jeleit,

amelyek azt mutatják, hogy a nyugati államok kormányai látják, hogy

a békeszerződés fenntartása lehetetlen

és azok farszíroása egyenesen az ő rovásukra, az ő gazdasági életük megrontására fog vezetni. Nem szabad azonban befelé sem szem elől tévesztennünk a helyes irányt, amely

egy a gazdasági, mint a politikai életben nem lehet más, mint a liberalizmus.

Fanatikusnak hiszek a liberalizmusnak államfentartó erejében.

Vadász Lipót állott fel azután szólásra.

1917 májusában, amikor Tisza Istvánnak nemnie kellett, Tisza Istvánnal együtt kellett menni a magyar intelligenciának és a politikai

súlypont közepéből egyre jobban kiszorították. Csakhamar lejtőre jutottunk. Csakhamar elhangzott Károlyi Mihály ajkáról a végzetes szó, hogy: Mi vagyunk a háboru okozói. Az események hamar rácsodáltak, hogy milyen hitvány, lelkiismeretlen és milyen hallatlanul tájékozatlan volt ez a nyilatkozat.

Magától értődőleg következett rákult október 31-ike. Igen rövid kálbulat után, igen rövid, a mámor által okozott zavarok után

a magyar intelligencia, a magyar közpószialy, a polgárság megállapíthatta, hogy ő kint van a politikából.

Mert az, ami Magyarországon az őszirózsás forradalom óta történt, az nem a politikánk volt, annak csak áldozatait voltunk. (Taps.) A forradalom vívmányait a polgárság megdermedve, megremülve látta.

— A forradalom első vívmánya az volt, hogy megbörték Tisza István. A másik vívmánya az, hogy azokat a határokat, amelyeket a magyar nemzet ezer esztendőn keresztül vészben, viharban vére árán védelmzett, azokat a határokat ki-tárták és megnyitották az ellenség előtt. (Zajos nagy van! kiáltások! Felkiáltások: Le Károlyikkal!) Budapest piacán pedig az utcai tömeg lelkes rivalgása közben Károlyi és Lindner azt mondták, hogy nem akarnak több katonát látni. Kikáltották a kőntársaságot s így értelmelték a szabadságot, hogy végig feltörték az országban a mag-

Felelőtlen elemek garázdálkodása a gyűlésen

A Nemzeti Polgári Párt tegnap gyűlésének a megartását természetesen előkészített támadással akarták lehetetlenő tenni, amely a rendőrség passzív magatartása miatt csaknem sikerült is. A gyűlés közönségének feltűnt, hogy a teremben több fiatalember helyezkedik el, akik kihívón viselkedtek és az első szónokok beszédeit közbeszóllásokkal kísérték.

Amikor Székely Ferenc befejezte a beszédét, Heinrich Ferenc emelkedett szólásra. Ebben a pillanatban lejtőre a vihar. A fiatalberek közül többen közbekiáltottak: — Eláll! Nem vagyunk kíváncsiak a beszédére.

A közönség piszegett és eszengett a zajongókat, akik azonban rájuk sem hederítettek, hanem közbeszóllásukkal továbbra is zavarták a gyűlést monent: — Nem ezeket akarjuk hallani. Énekeljék el a Himnuszot! A közönség most már tisztán látta, hogy a rendezőre fiatal-

tárat és raktárat. Volt falu, ahol 160 raktárból 159-et feltörték. A sajtószabadságot a matrózok magyarázták meg nekünk és puska-tussal itítotték a taktust ahhoz, hogyan kell magyarázni a közvéleményt.

— A forradalom vívmánya volt az is, hogy

elvittek bennünket Belgrádba, de nem hiszem, hogy volna érdemelnünknek szegénytelesebb emléke, mint az, hogy kik mentek oda, hogy mentek, hogy fogadták őket, hogy küldték haza őket és hogyan jelentkeztek előttünk. Ezt a vívmányt betetőzték az országgházában minden forradalmaknak legcsufosabb paródiájával amelyet a magyar ember eltesz azok közé a szomorú emlékek közé, amelyekre nem akar visszaemlékezni. Ez a kormányzat készítette elő minden bolsevizmusnak legundokabb fajtáját, azt, amely végigpusztította és tönkretette Magyarországot. Aztán nagy és mély fogadkozások harmonizáltak össze az emberek lelkében, megtaláltak egymást a bajban, keserősében, fogadkozunk, hogy csak majlon el rólunk ez együtt fogunk dolgozni, hogy az országot kimentessük szörnyűségei helyzetéből.

A nép kereste a szeretetet, az összhangot és megkapta a kurzust.

Vadász Lipót, aki hosszabb gyűléskedés után most jelent meg először a nyilvánosság előtt, gyöngédkedésre való tekintettel beszédo további részét kénytelen volt a Polgári Párt legközelebbi gyűlésére elhalasztani. A gyűlés nagy ovációja közben fejezte be szavait.

Lakatos Gyula tetszéssel fogadott beszédo után Gaár Vilmos kir. kuriai bíró emelkedett szólásra. Rövid beszédében, amelyet a közönség tapssal fogadott a jogrend, jogegyenlőség és jogbiztonság uralmának szükségességét hangoztatta.

Vészi József felszólalása után Heinrich Ferenc zárószavával a gyűlés véget ért.

bereknek mi a céljuk és a pécsi eseten okulva, nem engedték meg, hogy a fiatalberek a Himnusz állandó emléklésével lehetetlenő tgyék a gyűlés lefolyását. — Nem engedjük a Himnuszot profanizálni! — kiáltották a rendezők föl.

Közben a teremben búzbombák dobáltak el, amelyek csaknem lehetlenné tették a teremben való ottartózkodást. A gyűlés közönsége most már erőlyesen lépett fel a botrányhősök ellen és követelték, hogy azonnal hagyják el a termet. A fiatalberek, akik mintegy harmonian lehettek, elleneszerűltek, amíg végre hosszas dulakodás után sikerült őket a teremből kitűszkolni.

Mielőtt eltávoztak volna, fenyegetőleg kiáltottak vissza: — Viszafutunk és összerörünk mindent.

A gyűlésen jelenvolt hatóság személy egy látszik nem vette figyelembe, hogy a kisdob csapat komolyan

nyezetődését, mert a további incidensek megakadályozására idejében nem történtek intézkedések.

A felőlten fiatal emberek azonban beváltották ígéretüket, mert rövid idő múlva a Sörház-utca irányából kétszáz főre meggyapordóda tértek vissza. Valamennyien botokkal és baxerekkel voltak felfegyverkezve.

A gyűlés körönségének egy része azonban valóságos följelődött állásban várta be őket és nem engedte bejutni a területre. A támadók közül többen sérült kifejezéseket használtak, majd erőszakkal utat akartak törni maguknak, hogy a gyűlést szétverjék.

Dulakodás támadt közöttük, amely pillanatok alatt verekedőssé fajult. Végre hosszas viaskodás után a támadó fiatalembereket sikerült teljesen kiszorítani a házból, miközben többen kisebb sérüléseket is szenvedtek. A támadó csapat egyik vezetőjét, egy Horváth nevű fiatal embert, véresre verték. A többi sérülteket a közeli gyógyszerárakban költözték be.

Mialatt a gyűlést tovább folytatták, a rendezvarók egy része visszavonult, a másik része azonban a párt helyiség előtt az utcán helyezkedett el.

A gyűlés végével a kiálló körönséget különböző síttekkel fogadták, sőt egyesek a verekedést az utcán is folytatni akarták, a körönség egysége fellegész azonban megakadályozta a tervüket. A rendezőség a verekedő fiatalemberek közül egyet sem bántott kézrekeríteni.

Gyilkosság a Ganz-Danubius gyárban

Az áldamat két testvérét őrszabó vette a rendőrség

Szombathely vasárnapra virradó éjjel a Ganz-Danubius Váci-úti telepen odéig még ismeretlen körülmények között égett egy órákor a Dana partján megragyakoltva találtak Turcsák János 24 éves kárpitosságát, aki a Ganz-gyárban dolgozott.

A gyilkosokat Fehér Antal éjjeli portás vette észre, aki azonnal értesítette az upásti anatót, akik azonban csak a beöltött halált konstataháltak. Késo éjjel a főkapitányeg központ ügyeleteről az ügyelet rendőrtanúsos vezetésével több detektív autón a Ganz-gyárhoz kiment, ahol a vizsgálat során megállapították, hogy Turcsák Jánost éles tárgyúval származó ütőszekkel üték meg, testén külső sérülések nyomai láthatnak, balcarciáján egy 5 cm. hosszú mély vágás látható, koponyája alatt pedig üstfőlt nagy esztől származó seb van.

A nyomozás során a rendőrség őrszabó vette Turcsák János két testvérét, akik szintén a Ganz-Danubius-gyárhoz dolgoznak. A rendőrség a két testvért azért vette őrszabó, mert alapos gyanu van arra nézve, hogy Turcsák János ellen a gyilkosságot ők követelték el.

A gyilkosság ügyében a rendőrség erőlyesen nyomoz, hogy teljes részletességgel tiszta képet nyerjenek róla.

A francia kamarában

ma Boienecy, Guadeloupe képszo-lója interpellált a francia gyarnatokon, különben Togóban a német tulajdon likvidálása körül előfordult eseményekről, továbbá a bennszülötkeivel való rossz bánásmódról. Megállapította, hogy a francia kormány a versaillesi szerződés ellenére képzeltrel soroz be katonákat.

A johannesburgi sztrájk

A szakszervezetek a sztrájkot befejezettnnek nyilvánították. Smuts miniszterelnök felhívást bocsátott ki a lánadában károsultak segélyezésére céljából.

Bernolák és Hegyeshalmi kilépnek a kormányból

Vass József marad

A kiscgazdák Lipták Pál kereskedelmi miniszterségéért Nagyatádi Szabó és a kiscgazdák ellenzéki mozzalma

— A Hétfői Napló tudósítójától. —

A választókerületek megállapítása még mindig késik, de a választási agitáció már a legteljesebb erővel folyik. És minden vasárnap újabb, jelentős lökést ad a mozgalmunk — a példótlanul szétszórt politikai pártok valamennyijénél. Ezen a vasárnapon is szerte, az országban számos gyűlés volt, elősorban az ortodox kiscgazdák, Nagyatádi Szabó István régi hívei indultak el csüdes agitációra, de szerte a vidéken több Rassay-párti meggyűlés is volt. A leginkább beharangozott gyűlés azonban vasárnap a győri legitímista pártgyűlés volt, amely elősorban a Nyugat-Magyarországnak és a dunántúli részeknek szólt. Mellette a Heinrich-párt budapesti zászlóbontása felé irányul a legnagyobb érdeklődés.

A politikai pártkörök ilyenformán üresek maradtak. Aki illt van is, egyedül és kizárólag a jelölés és a választási eshetőségek iránt érdeklődik. Nyílt kérdés maradt még a szombati felhivatalos éjfellet dacára is a kereszténypárti miniszterek sorsa. Általában azt hiszik, hogy minden kormányzófólat ellenére is

uty Bernolák, mint Hegyeshalmi miniszter a legrövidebb időn belül elhagyja bársonyszékét

és egyedül Vass József marad meg a kultuszminisztérium élén annál is inkább, mert ő már egészen elkötelezte magát az egységes párt számára. Hír szerint Bernoldák Nándor népoléti miniszter távozása fog előbb megtörténni, mert az ő utóda már adva van báró Petrichevy Horváth Emil államtitkár személyében. Ezzel szemben Hegyeshalmi Lajosnak azonban még ma sinosen kilátásbeli utóda. Előbb Heinrich Ferencnek gondolták, ő azonban ugy gondolja, hogy a választási harcok miniszteri vége nélkül sikeresen kiüzdheti végig, mint miniszteri távozva, mert így ellenzéki hajlandósága választókat is magához

vonhat. Szó volt Scitovszky Tibor államtitkárról is, az ő politikai nézetei azonban nem engedik ma a tárcavállalást és inkább a bankigazgatói párnázott ajtaju szobát választotta, mint a bársonyszékét. Bárminlyen különösen hangzik is, tény, hogy a kormányzatnak ma nem talál alkalmas kereskedelmi minisztert, dacára annak, hogy a párt meglehetősen sürgeti ezt a változást. Nemesak a volt munkapártiak türelmetlenek már, hanem a régi kiscgazdák is és pedig

a kiscgazdák a teljesen hozzájuk asszimilálódott dr. Lipták Pált szeretnék a kereskedelmi tárcá élén látni,

ebben a tekintetben azonban ma még nem történtek elhatározó lépések.

A vasárnap eseményei egyébként csak előfólatokban merülnek ki. Megelőzve mindenekelőtt, amit a vasárnap reggeli lapok hírdít adtak, hogy tudniillik az ünnep dacára minisztertanács lesz. Ez nem történt meg és illetékes helyen azt mondják, hogy nem is lett volna célja, mert a szombaton hajnalban véget ért minisztertanács minden elintézhető ügyet elintézték. A másik cáfolat, hogy

Gümbös Gyula nem hagyja el kivételes megbízatását,

sőt miután a mandátumosztogótásban, ha teljesítésként nincs is, de mindenesetre befolyása van, aki csak nyilatkozatra bírható, mindenképpen a legteljesebb elismerés hangján nyilatkozik róla. Általában a párt belső ellenzéki mozgalma vasárnap nem vetett újabb hullámokat, aminek oka azonban valószínűleg csak az ünnepi esend. Általában azt hiszik, hogy teljesen ez a mozgalmat nem lehet leszerelni, mert maga Nagyatádi Szabó István is némán szemléli hívei szervezkedését, amiben a maga számára egy második oldalról való biztosítást lát.

Andrássyék zászlóbontása Győrött

Az Andrássy-párt vasárnap bontott zászlót Győrött. A meggyűlés első szónoka Andrássy Gyula gróf volt.

— Bethlen a választási hadjáratot első sorban ellenem irányítja — mondotta, — ami léte annak, hogy bennem látja politikájának egyik fő ellenségét. Ebben nem is csalatkozik. Bethlen csak egy közpolitikai kudarcot elcsúszhat, ami azt eredményezte, hogy ellenségeink tömbörek egyetértéssel köpeznek, mint valaha. Vagy talán az ellenzék akadályozta meg azt, hogy egy jó választási reformot csináljon? Meg van adólvá ez az állítás azaz, hogy még ma sem fejezték be a választási tervüket, titokban dolgoznak ki a kerületi bocsátást, ami külső botrán.

— A Miskolcon tartott összejárat azt mondta a miniszterelnök, hogy én egész pályámon át elhatározom rombolást, de struktúrt folytatnam, gyengítetnem a magyarságot. Nem akarok eszelni az állításokkal szembe helykedéni, csak azt mondom, hogy elfelejtkezett Bethlen önmagáról, elfelejtkezett arról, hogy ő engem ebben a munkában segített. Az egész miskolci beszéd csak hangulatcsinálás, amely mögött egy mákszemnyi igazság sincs.

— Azt mondja Bethlen, hogy a főlegységnek sikerült volna a visszajövetel, talán helyreállította volna a magyar királyságot, de biztosan egy nagy lépés

történt volna a régi monarchia helyreállítása felé. En azt mondom, hogy egészen biztos, hogy ha az őfelsége visszajövetelre sikerült volna, ha a nemzetben meg lett volna a bátorság, a tisztességérzet, hogy a megkoronázott király mögött áll, nagy lépést tettünk volna az integráltis helyreállítása felé. Bethlen azt mondja, hogy előbb legyen ország, aztán gondoskodjunk arról, hogy király legyen, — erre én azt mondom, hogy éppen ahhoz, hogy ország legyen kell, hogy király legyen. Mi nyíltan kimondjuk, hogy mit akarunk a királykérdésben. Hirdetjük, hogy van koronás királyunk, akinek örökösödési joga van, mi ragaszkodunk az ezer éves alkotmányhoz. Céltunk egy olyan nemzetgyűlés, egy olyan kormány, amely becsületesen akaria lehetővé tenni azt, hogy őfelsége a legrovidebb idő alatt visszajöjjön Magyarországra és átvegye az uralkodást. Andrássy után Friedrich beszélt.

— Bethlen — mondotta — ki akarja kapcsolni a királykérdést. Én azt kérdezem tőle, miért nem kapcsolja ki a drágaságot? (Feldühítések: Bethlen az oláhokkal paktált! Le vele!) Azt mondja, ez a nemzet nem érett meg arra, hogy képviselőit válasszon. Hát akkor, hogy érett volna meg arra, hogy királyt válasszon? Isten, király és haza, ez az a három oszlop, amelyen a Keresztény Nemzet Földműves és Polgári Párt fel van építve.

Négy millió korona egy képért

Az Ernst-Muzeum XVIII. aukciója Három ezer tárgy van a kiállításon A külföldiek nagy érdeklődése

Az Ernst-Muzeum XVIII-ik aukciója ma veszi kezdetét, amikor is Peldár Imre gyűjteményéből, főúri és magánbirtokból származó műtárgyak kerülnek árverésre alá. Képekből, iparművészeti tárgyakból, fájnszökekből mintegy három ezer tárgy kerül árverésre el és a kiállított tárgyak mindegyike külön-külön is jelentékeny értéket képvisel.

Az Ernst-Muzeum kiállítása állandóan nagy körönség nézte végig. A tegnapi napon is zúfolóság tele voltak a muzeum termei és a körönség feltünő érdeklődése már előre is biztosította az aukció sikerét.

Az aukció március 29-án kezdődik és április negyediken fejeződik be. A tizennégy napig tartó aukción sorrend szerint árusítják ki az egyes műtárgyakat. Az utolsó két napon a szőnyegekre és a butogkara kerül a sor.

A fálarton 850 kép szerepel a legkiválóbb festőművészekről. A magyar pikatúrát Agházy, Benczur Gyula, Barabás Miklós, Berkes Antal, Bruck Lajos, Csók István, a szerencsétlen véget ért Csaktornyai Zoltán, Deák Elemér, Eddi Illés, Glatzer, Kerestock, László Pál, Lotz Károly, Munkácsy Mihály, Mednyánszky, Telepi stb. képei képviselik. Ezenkívül a neves németalföldi, olasz és német festők is szép számmal vannak képviselve.

Az aukciónak kimagasló értéke Leonardo da Vinci Szent Antal harmadmagával című kompozíciója. Leonardo a festményéhez három kartont készített. A második karton ez, amely most árverésre alá kerül. Ez a karton a művésztörténet iróaldalmában Plettenberg—Esterházy-karton néven ismeretes. Mindégy az Esterházy-család birtokában volt és legutóbb Esterházy Pál gróf budapesti palotájában őrizték.

Leonardónak ez a képe a külföldön is nagy feltűnést és érdeklődést keltett. A képre számos ajánlat érkezett, a legtöbbet egy külföldi konzorcium ígerte, amely négy millió koronát ígér a festményért.

A Leonardo-kép szombaton kerül árverésre alá, amikor is a kiállítás legértékesebb tárgyait fogják kiárusítani. Nagy érdeklődésre tart számot Munkácsy Mihály „A falu hősé” című festménye, XVII-ik századbeli vázák, eszések, tányérok, fajnszökek és különböző antik ezüsttárgyak.

A textilárgyak között számos terítők, himzett sáv, himzett kép, kinal kabát, empire női ruhák, kasmit kendők, keleti szőnyegek szerepelnek. Rendkívül értékes a fa- és butorkiállítás is. A XVII-ik századbeli asztalszerekrények, üveg- és fegyverszerekrények, csillárok, álló órák, karoszek, különböző fafaragványok, biedermeier, barokk, neobarokk és empir stílusukkal kiegészítő részai a műértékben gazdag XVII-ik aukciónak.

Sherlock Holmes nyomoz:

Snyit más megállapított, hogy a cipő tulajdonosának csak volt; rugónyújtáru, éledecs kússeli, fúkarokos ember lehetett, aki cipőjét kímélte: mind erre kétséget kizáró módon következtettek abból a tényből, hogy „Bersón” gumisarkot viselt.

